

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
2. ขั้นตอนการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนการสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาวิจัยต่าง ๆ หรือสำรวจแนวคิดการเลือกตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความนิยมไทย โดยงานวิจัยนี้ได้คัดเลือกตัวแปรที่เกี่ยวข้องจากทฤษฎีค่านิยมของโรคิช (Rokeach, 1968) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความนิยมไทย
2. คัดเลือกตัวแปร และแนวคิด (Concept) ที่สำคัญ และนิยามเชิงปฏิบัติการที่สามารถวัดค่าได้ ประกอบด้วย ความนิยมไทย อิทธิพลของสื่อมวลชน อิทธิพลของเพื่อน บุคลิกภาพของนักเรียน อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง และเพศของนักเรียน
3. พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามที่ระบุในทฤษฎี และผลงานวิจัยที่คัดเลือกไว้
4. เชื่อมโยงข้อความและจัดระบบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สนใจเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) เริ่มต้นจากตัวแปรตาม คือ ความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ย้อนกลับไปยังตัวแปรตามลำดับการเกิดที่ละตัวในลักษณะของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพร้อมทั้งตั้งสมมติฐานและใช้แผนภาพ แสดงการเชื่อมโยงตัวแปรในโมเดล
5. เสนอโมเดลที่สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นโมเดลสมมติฐานของการวิจัย

ขั้นตอนการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1. เมื่อได้สมมติฐานแล้ว ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าไม่สอดคล้องทำการปรับโมเดลให้เหมาะสม
3. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแก้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ แล้วนำเสนอเป็นโมเดลสุดท้าย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษา คือ นักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 25 สถานศึกษา มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 6,840 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 สังกัดกรมอาชีวศึกษา ใน 8 จังหวัดดังกล่าวข้างต้น กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. สำรวจวิทยาลัยที่มีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา และจำนวนนักเรียนในแต่ละวิทยาลัย จำแนกนักเรียนตามวิทยาลัยที่สังกัด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนในแต่ละสังกัดกอง กรมอาชีวศึกษา

สังกัดกอง	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
วิทยาลัยเทคนิค	4,840 คน
การศึกษาอาชีพ	2,000 คน
รวม	6,840 คน

สถานศึกษาสังกัด กองวิทยาลัยเทคนิค ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยช่างกล วิทยาลัยเทคโนโลยีและการต่อเรือ และกาญจนนาภิเษกวิทยาลัย

สถานศึกษาสังกัด กองการอาชีวศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยสารพัดช่าง

2. การประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ต่อตัวแปรทำนาย 1 ตัวได้กลุ่มตัวอย่างเป็น จำนวน 300 คน แต่เพื่อให้ผลวิจัยมีความแม่นยำยิ่งขึ้นควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 400 คน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 311) งานวิจัยนี้ จึงได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 500 คน

3. คำนวณสัดส่วนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยโดยวิธีการเทียบสัดส่วน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัย

สถานศึกษา	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จังหวัด
วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี	600	43	จันทบุรี
วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม	160	12	
วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว	120	9	
วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี	80	6	
วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา	360	25	ฉะเชิงเทรา
วิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์	320	24	
วิทยาลัยการอาชีพสารคาม	120	9	
วิทยาลัยการอาชีพบางปะกง	120	9	
วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี	560	41	ชลบุรี
วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ	520	37	
วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม	280	21	
วิทยาลัยการอาชีพบางละมุง	240	18	
วิทยาลัยการอาชีพพานทอง	120	9	ตราด
วิทยาลัยเทคนิคตราด	400	30	
วิทยาลัยการอาชีพบ่อไร่	120	8	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานศึกษา	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จังหวัด
วิทยาลัยเทคนิคนครนายก	480	34	นครนายก
วิทยาลัยการอาชีพนครนายก	240	18	
วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์	120	9	
วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี	560	41	ปราจีนบุรี
วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี	120	9	
วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว	360	26	สระแก้ว
วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น	120	9	
วิทยาลัยเทคนิคระยอง	440	32	ระยอง
วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย	160	12	
วิทยาลัยการอาชีพแกลง	120	9	
รวม	6,840	500	

4. ดำเนินการคัดเลือกนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

(Simple Random)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรต้น ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง 7 ตัวแปร ประกอบด้วย
 - 1.1 เพศ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร คือ เพศชาย = 1, เพศหญิง = 0
 - 1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม วัดได้จาก ตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่
 - 1.2.1 ระดับการศึกษาของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง
 - 1.2.2 อาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง
 - 1.2.3 รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง
 - 1.3 อิทธิพลของเพื่อน วัดได้จาก ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่
 - 1.3.1 อิทธิพลของเพื่อนด้านวัฒนธรรมไทย
 - 1.3.2 อิทธิพลของเพื่อนด้านประเพณีไทย
 - 1.3.3 อิทธิพลของเพื่อนด้านศิลปกรรมไทย

1.3.4 อิทธิพลของเพื่อนด้านสิ่งประดิษฐ์ และสินค้าไทย

1.4 อิทธิพลของสื่อมวลชน วัดได้จาก ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่

1.4.1 อิทธิพลของสื่อมวลชนด้านวัฒนธรรมไทย

1.4.2 อิทธิพลของสื่อมวลชนด้านประเพณีไทย

1.4.3 อิทธิพลของสื่อมวลชนด้านศิลปกรรมไทย

1.4.4 อิทธิพลของสื่อมวลชนด้านสิ่งประดิษฐ์ และสินค้าไทย

1.5 อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้

4 ตัวแปร ได้แก่

1.5.1 อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านวัฒนธรรมไทย

1.5.2 อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านประเพณีไทย

1.5.3 อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านศิลปกรรมไทย

1.5.4 อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านสิ่งประดิษฐ์ และ

สินค้าไทย

1.6 บุคลิกภาพ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร คือ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว = 1

แบบเก็บตัว = 0

1.7 การอบรมเลี้ยงดู วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบ

ประชาธิปไตย = 1, แบบอื่น = 0

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความนิยมไทยวัดได้จาก ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ดังนี้

2.1 ความนิยมไทยด้านวัฒนธรรมไทย

2.2 ความนิยมไทยด้านประเพณีไทย

2.3 ความนิยมไทยด้านศิลปกรรมไทย

2.4 ความนิยมไทยด้านสิ่งประดิษฐ์ และสินค้าไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา

2. แบบสอบถามอิทธิพลของสื่อมวลชน

3. แบบสอบถามอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

4. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

5. แบบวัดบุคลิกภาพ

6. แบบสอบถามความนิยมไทย

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนอาชีวศึกษา

เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อเดือน

แบบสอบถามอิทธิพลของสื่อมวลชน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามอิทธิพลของสื่อมวลชนของ กฤติกา ลีลาพตะ (2544) มาปรับปรุงด้านภาษา มีจำนวน 20 ข้อ โครงสร้างเนื้อหา มีรายละเอียด แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามอิทธิพลของสื่อมวลชน

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ
1. อิทธิพลของสื่อมวลชนด้านวัฒนธรรมไทย	5	1,2,3,4 และ 5
2. อิทธิพลของสื่อมวลชนด้านประเพณีไทย	5	6,7,8,9 และ 10
3. อิทธิพลของสื่อมวลชนด้านศิลปกรรมไทย	5	11,12,13,14, และ 15
4. อิทธิพลของสื่อมวลชนด้านสิ่งประดิษฐ์ และสินค้าไทย	5	16,17,18,19, และ 20

การให้คะแนนของแบบสอบถามอิทธิพลของสื่อมวลชน

ข้อความของแบบสอบถามอิทธิพลของสื่อมวลชน แต่ละข้อความเป็นตัวแทนของการให้ความสำคัญของนักเรียนกับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ในด้านความนิยมไทย และมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความคิด ความเชื่อ และการกระทำในการศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมสื่อ 4 ประเภท ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ การแสดงออกของนักเรียนในระดับมากที่สุด หรือ 90% ขึ้นไป
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ การแสดงออกของนักเรียนในระดับมาก หรือ 70-89%
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ การแสดงออกของนักเรียนในระดับปานกลาง หรือ 50-69%

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ
การแสดงออกของนักเรียนในระดับน้อย หรือ 30-49%

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ
การแสดงออกของนักเรียนในระดับน้อยที่สุด หรือต่ำกว่า 30%

เกณฑ์การให้คะแนนอิทธิพลของสื่อมวลชน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ข้อความทางบวก
จำนวน 16 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 18, 19 และ 20 ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน

ข้อความทางลบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 4, 11, 16 และ 17 ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน
มาก	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน	5	คะแนน

แบบสอบถามอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของ กฤติกา
ลีลาพตะ (2544) มาปรับปรุงด้านภาษา มีจำนวน 20 ข้อ โครงสร้างเนื้อหา มีรายละเอียด แสดง
ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ
1. อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านวัฒนธรรมไทย	5	1,2,3,4 และ 5
2. อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านประเพณีไทย	5	6,7,8,9 และ 10
3. อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านศิลปกรรมไทย	5	11,12,13,14, และ 15
4. อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านสิ่งประดิษฐ์ และสินค้าไทย	5	16,17,18,19, และ 20

การให้คะแนนของแบบสอบถามอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ข้อความของแบบสอบถามอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง แต่ละข้อ

ความเป็นการแสดงถึงการที่นักเรียนให้ความสำคัญกับความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกด้านความนิยมไทยของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนเกิดการคล้อยตามความคิดและเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกของนักเรียนในระดับมากที่สุด หรือ 90% ขึ้นไป
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกของนักเรียนในระดับมาก หรือ 70-89%
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกของนักเรียนในระดับปานกลาง หรือ 50 - 69%
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกของนักเรียนในระดับน้อย หรือ 30 - 49%
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกของนักเรียนในระดับน้อยที่สุด หรือต่ำกว่า 30%

เกณฑ์การให้คะแนนอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ข้อความทางบวก จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 และ 14 ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน

ข้อความทางลบ จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 2, 10, 15, 16, 17, 18, 19 และ 20 ให้คะแนน

ดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน
มาก	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน	5	คะแนน

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ พลนุช พุ่มไสว (2543) มาปรับปรุง

ด้านภาษา มีจำนวน 30 ข้อ โครงสร้างเนื้อหาที่มีรายละเอียด แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	10	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	10	11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 และ 20
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	10	21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 และ 30

การให้คะแนนของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อความของลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแต่ละข้อความเป็นตัวแทนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนคิดถึงวิธีการที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อตนเองเมื่อเกิดเหตุการณ์ ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 9-10 ครั้งใน 10 ครั้ง
บ่อย	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 7-8 ครั้งใน 10 ครั้ง
เป็นบางครั้ง	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 5-6 ครั้งใน 10 ครั้ง

นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 3-4 ครั้งใน 10 ครั้ง
เกือบจะไม่เคยเลย	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 1-2 ครั้งใน 10 ครั้ง
เกณฑ์การให้คะแนนลักษณะการอบรมเลี้ยงดู เป็นข้อความทางบวกทั้ง 30 ข้อ	
เป็นประจำ	ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน
บ่อย	ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน
เกือบจะไม่เคยเลย	ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

แบบวัดบุคลิกภาพ

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดบุคลิกภาพของมนุษย์ บุญสิทธิ์ (2541) มาปรับปรุงด้านภาษา มีจำนวน 20 ข้อ โครงสร้างเนื้อหา มีรายละเอียด แสดงดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดบุคลิกภาพ

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ
1. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว	10	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10
2. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว	10	11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 และ 20

การให้คะแนนของแบบวัดบุคลิกภาพ

ลักษณะข้อความของบุคลิกภาพของนักเรียน ให้ผู้ตอบพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับ ความคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกของตนมากน้อยเพียงใด ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็น มาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 9-10 ครั้งใน 10 ครั้ง
บ่อย	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 7-8 ครั้งใน 10 ครั้ง
เป็นบางครั้ง	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 5-6 ครั้งใน 10 ครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 3-4 ครั้งใน 10 ครั้ง
เกือบจะไม่เคยเลย	หมายถึง เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น 1-2 ครั้งใน 10 ครั้ง
เกณฑ์การให้คะแนนลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียน เป็นข้อความทางบวกทั้ง 20 ข้อ	
เป็นประจำ	ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน
บ่อย	ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน

เป็นบางครั้ง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
เกือบจะไม่เคยเลย	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน

แบบสอบถามความนิยมไทย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความนิยมไทยของ ผดุง อารยะวิญญู และศรียา นิยมธรรม (2530) บำรุง ปานสุนทร (2537) และของกฤติกา ลีลาพตะ (2544) มาปรับปรุงด้านภาษา มีจำนวน 40 ข้อ โครงสร้างเนื้อหาที่มีรายละเอียด แสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามความนิยมไทย

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	เลขที่ข้อ
1. ความนิยมไทยด้านวัฒนธรรมไทย	10	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10
2. ความนิยมไทยด้านประเพณีไทย	10	11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 และ 20
3. ความนิยมไทยด้านศิลปกรรมไทย	10	21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 และ 30
4. ความนิยมไทยด้านสิ่งประดิษฐ์ และสินค้าไทย	10	31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 และ 40

การให้คะแนนของแบบสอบถามความนิยมไทย

ข้อความของแบบสอบถามความนิยมไทยแต่ละข้อความเป็นการแสดงถึง ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่า ด้านความนิยมไทย ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ การแสดงออกของนักเรียนในระดับมากที่สุด หรือ 90% ขึ้นไป
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ การแสดงออกของนักเรียนในระดับมาก หรือ 70-89%
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ การแสดงออกของนักเรียนในระดับปานกลาง หรือ 50-69%

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ
การแสดงออกของนักเรียนในระดับน้อย หรือ 30-49%

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึก หรือ
การแสดงออกของนักเรียนในระดับน้อยที่สุด หรือ ต่ำกว่า 30%

เกณฑ์การให้คะแนนความนิยมไทย แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ข้อความทางบวก จำนวน
21 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 16, 17, 18, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 38 และ 39
ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน

ข้อความทางลบ จำนวน 19 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 2, 5, 10, 11, 13, 14, 15, 19, 20, 23, 24, 25,
30, 33, 34, 35, 36, 37 และ 40 ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน
มาก	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน	5	คะแนน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ความตรง (Validity) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด โดยผู้วิจัยนำ
แบบสอบถามและแบบวัดที่ปรับปรุงมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับนิยาม
ของตัวแปรที่มุ่งวัด แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความ
ตรวจสอบความชัดเจนของการใช้ภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการวัด
2. ความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำข้อความที่ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วไป
ทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่าง
อุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา
ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 30 คน นำผล

ที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยสูตรครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม และแบบวัดแต่ละฉบับ แสดงดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม และแบบวัด

แบบสอบถามและแบบวัด	ค่าความเที่ยง
แบบสอบถามอิทธิพลของสื่อมวลชน	0.84
แบบสอบถามอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง	0.82
แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง	0.80
แบบวัดบุคลิกภาพ	0.84
แบบสอบถามความนิยมไทย	0.85

เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถาม และแบบวัดทั้งหมดมาจัดแบ่งเป็นชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียน แบ่งออกเป็น

6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามอิทธิพลของสื่อมวลชน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ตอนที่ 5 แบบวัดบุคลิกภาพ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความนิยมไทยของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมจำนวน 500 คนโดยมีจดหมายนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

2. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้พร้อมและเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2545 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546

4. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จทุกโรงเรียนแล้ว นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบ ได้แบบสอบถามจำนวน 500 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาลงรหัสเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงตัวแปรโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows 11.00

2. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความนิยมไทย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน ทำให้ได้เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows 11.00 เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

3. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมลิสเรล 8.50 (LISREL 8.50) ประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีโลกลิhood สูงสุด (Maximum Likelihood = ML) โมเดลที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งประกอบด้วยตัวแปรแฝงจำนวน 8 ตัวแปร คือ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อมวลชน อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง บุคลิกภาพ การอบรมเลี้ยงดู และ ความนิยมไทย ผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปแบบของการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุที่มีต่อความนิยมไทย ค่าสถิติสำคัญในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลทางทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย

3.1 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ (Standard Errors and Correlations of Estimates) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม

ลิสเรลจะให้ค่าประมาณพารามิเตอร์ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสถิติ และสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณ ค่าประมาณที่ได้มีนัยสำคัญ แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดเล็ก สหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณมีค่าไม่สูง แสดงว่าเป็นโมเดลที่ดีพอ

3.2 สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Multiple Correlations and Coefficients of Determination) เป็นค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สำหรับตัวแปรสังเกตได้แยกทีละตัวและรวมทุกตัว รวมทั้งสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการ โครงสร้างด้วย ควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00 และค่าที่สูงแสดงว่าโมเดลมีความตรง

3.3 ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures) ค่าสถิติในกลุ่มนี้ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งโมเดล ค่าสถิติในกลุ่มนี้ (เสรี ชัดแจ้ง, และสุชาดา กรเพชรปณี, 2546, หน้า 1-23) มี 6 ประเภทดังต่อไปนี้

3.3.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square Statistics) ค่าสถิติไค-สแควร์เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความถ่วงถ่วงมีค่าเป็นศูนย์ ค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำมากยิ่งมีค่าใกล้เคียงศูนย์มากเท่าไร หรือค่าใกล้เคียงกับจำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3.2 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness-of-Fit Index = GFI) ดัชนี GFI มีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3.3 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index = AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดของอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง ค่าดัชนี AGFI มีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3.4 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index = CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3.5 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual = Standardized RMR) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของโมเดล มีค่าต่ำกว่า 0.08 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3.6 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square of Error approximation = RMSEA) ค่าของ RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.06 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4 การวิเคราะห์เศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อน (Analysis of Residuals) ในการตรวจสอบความตรงของโมเดลลิสเรล ใช้การวิเคราะห์เศษเหลือควบคู่กันไปกับดัชนีตัวอื่น ๆ

ผลจากการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคลาดเคลื่อนมีหลายแบบ โดยที่แต่ละแบบใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทางทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้

3.4.1 เมทริกซ์ความคลาดเคลื่อนในการเทียบความสอดคล้อง (Fitted Residuals Matrix) หมายถึง เมทริกซ์ที่เป็นผลต่างของเมทริกซ์ S และ Sigma ซึ่งประกอบไปด้วยค่าความคลาดเคลื่อนทั้งในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนในรูปคะแนนมาตรฐานมีค่าต่ำกว่า 2.00 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4.2 กิวพล็อต (Q-Plot) เป็นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนกับค่าควอนไทล์ปกติ (Normal Quantiles) เส้นกราฟมีความชันมากกว่าเส้นทแยงมุม ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบแสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.5 ดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) เป็นค่าสถิติเฉพาะสำหรับพารามิเตอร์แต่ละตัวมีค่าเท่ากับค่าไค-สแควร์ที่จะลดลงเมื่อกำหนดให้พารามิเตอร์ตัวนั้นเป็นพารามิเตอร์อิสระ หรือมีการผ่อนคลายข้อกำหนดเงื่อนไขบังคับของพารามิเตอร์นั้น ช่วยในการปรับโมเดลลิสเรลให้ดีขึ้น